

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Β΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, είναι αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Ο Τζ. Στ. Μιλλ αναγνώριζε ισότιμη αξία στις γυναίκες, στάση που αποτυπώνεται σε σχετικό δοκίμιό του και διαμορφώθηκε κυρίως από την σχέση του με τη Χ. Τέιλορ. Πίστευε ότι δεν ήταν εύκολη η ανασκευή εδραιωμένων και ισχυρών πεποιθήσεων. Κύριο επιχειρήματό του ήταν η - συγκρινόμενη με τους δούλους - επονείδιστη θέση των γυναικών, η οποία αποβαίνει σε βάρος της ευτυχίας των δύο φύλων και κάθε αισθήματος δικαίου και ηθικής.

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Η συνοχή αναφέρεται στο σύνολο των γλωσσικών μέσων με τα οποία οι γλωσσικές μονάδες (προτάσεις, περίοδοι) συνδέονται μεταξύ τους, ώστε να αποτελέσουν μεγαλύτερες ενότητες λόγου. Ειδικότερα:

α) αναφορά: αφορά τη σχέση ενός κειμενικού στοιχείου με ένα άλλο που προηγείται ή έπεται (με τη χρήση αντωνυμιών): *Είναι αυτή η ξεχωριστή σχέση.*

β) σύζευξη: αφορά τη σύνδεση ενοτήτων λόγου με τη χρήση διαρθρωτικών λέξεων, που δηλώνουν: αντίθεση: *Αλλά ο Τζον Στ., ...αλλά κι ο στοχασμός του...*

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15).

Το ύφος λόγου μπορεί να χαρακτηριστεί ως σοβαρό και πυκνό, διότι:

- το κείμενο χαρακτηρίζεται από συσσώρευση αφηρημένων όρων που του προσδίδουν πυκνό ύφος όπως στην περίοδο λόγου (2^η παράγραφο): *«η αντίκρουση με ορθολογικά επιχειρήματα μιας βαθιά ριζωμένης πεποιθήσεως (που επιπλέον έχει σχεδόν καθολική αποδοχή)»*,
- ειδικό λεξιλόγιο *«Εσωτερικεύουμε και «φυσικοποιούμε» σειρά από παραδοχές»*,
- υποτακτικός παρά παρατακτικός λόγος (π.χ. 2^η παράγραφος του κειμένου)

- παθητική σύνταξη: «όταν αυτή η πεποίθηση θεμελιώνεται κατεξοχήν σε παραδεδεγμένες αντιλήψεις [...] οι οποίες επισυμβαίνουν σε πολύ πρώιμη ηλικία και βάσει των οποίων ορίζουμε θεμελιωδώς τη σχέση μας με τους άλλους και το κόσμο.»,
- αναφορική λειτουργία της γλώσσας κατά κανόνα, με ελάχιστες εξαιρέσεις συνυποδηλωτικής γλώσσας: *σαρωτική κριτική, στόχαστρο.*

Παρατήρηση: Η αναφορά σε τρεις από τις παραπάνω ενδεικτικές γλωσσικές επιλογές αρκεί, για να χαρακτηριστεί πλήρης η απάντηση του υποερωτήματος.

Όλα τα παραπάνω συνταιριάζουν με τη σοβαρότητα του θέματος (υποτέλεια των γυναικών) και αυξάνουν την αντικειμενικότητα, την ουδετερότητα και την αποστασιοποίηση που επιδιώκει ο συντάκτης. Αυτά είναι γνωρίσματα ενός δοκιμιακού λόγου, που στοχεύει στην ενημέρωση και κυρίως στον προβληματισμό του δέκτη.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)¹

Στο ποίημα αυτό αποτυπώνεται η υπαρξιακή αγωνία της γυναίκας να γνωρίσει τον εαυτό της. Καταδεικνύεται η εναγώνια μετάβαση της γυναίκας από την πατριαρχική παράδοση στην συγκρότηση της ταυτότητάς της, την οποία κατακτά συμβολικά με το θηλυκό άρθρο μπροστά από το προαιώνια αρσενικό ουσιαστικό άνθρωπος.

Στην 1^η στροφή λέγεται ότι η γυναίκα ήταν προσανατολισμένη στη γνώση και ύπαρξη του ανδρός, κι όχι στη δική της «εγώ, η γυναίκα, ζητούσα το πρόσωπό Σου, **πάντοτε** ήταν **ως τώρα** του ανδρός...», γεγονός το οποίο επιβεβαιώνεται και στη 2^η στροφή: «πίστεψα πως υπάρχω, θα υπάρχω, όμως πότε υπήρχα δίχως του...». Ωστόσο, στην 3^η στροφή εκφράζει με την προσωπική κτητική αντωνυμία το δικό της εγώ: «...να δω το πρόσωπό μου/την ψυχή μου πώς θα παραδεχτώ», αν και δυσκολεύεται, αφού «τόσο παλεύω». Στην 4^η στροφή τα καταφέρνει κι είναι «εκείνος κι εγώ» και ενώ «δίχως του δεν εγινόμεν κι τώρα είμαι και μπορώ». Ήδη είναι μόνη, δηλαδή αυθύπαρκτη, κι όχι ετερόφωτη (σελήνη). Ενδεικτική είναι η δήλωση «κι εγώ έχω το δικό μου φως». Στην 4^η

¹ Το ποίημα της Ζωής Καρέλλη «Η Άνθρωπος» περιλαμβάνεται στην ποιητική συλλογή *Αντιθέσεις* (1957). Μόλις ένα χρόνο νωρίτερα οι Ελληνίδες άσκησαν τα εκλογικά τους καθήκοντα στις βουλευτικές εκλογές. Αν η Σιμόν ντε Μποβουάρ έγραψε με το *Δεύτερο φύλο* το μανιφέστο του φεμινισμού, η Ζ. Καρέλλη έγραψε με την *Άνθρωπο* ένα κείμενο ποιητικού φεμινιστικού υπαρξισμού.

στροφή ολοκληρώνεται η αντίθεση που χαρακτηρίζει το ποίημα και σηματοδοτεί τη μετάβαση του ποιητικού υποκειμένου από την εξάρτηση στη χειραφέτηση.

Ανάλογη με την ανταπόκριση των μαθητών/-τριών αναμένεται να είναι η έκθεση συναισθημάτων, εντυπώσεων και σκέψεων επί του κύριου προβληματισμού που θέτει το ποίημα.